

APĂRAREA NAȚIONALĂ

organ național independent.

Apare : Miercuri, Vineri și Duminică.

ABONAMENTELE:

Pentru monarhia austro-ungară :
Pe un an 24 cor., 6 luni 12., 3 luni 6 coroane.
Pentru România și străinătate :
Pe an 25 franci, 6 luni 13 franci, 3 luni 7 franci.
Abonamentele se plătesc înainte.

Redacția și administrația:

Strada Stefaniei Nr. 13.

Un număr costă 20 bani.

INSERȚIUNILE:

Un rind petit sau spațiul său costă pentru publicarea odată 12 bani, de două ori 18 bani, de trei ori 24 bani. — Reclame la finea textului costă șirul de petit 50 bani.

Prenumerățiunile și inseratele se primesc la administrație, strada Stefaniei Nr. 13.

Epistole nefrancate nu se primesc. — Manuscriptele nu se înapoiază.

Cernăuț, 15 April 1908.

În numărul nostru penultim am încercat să dăm o icoană adevărată despre starea muncitorilor noștri, cari pleacă la munca pământurilor boeresti din România. Revenim asupra acestei chestiuni, spre a deschide ochii cercurilor interesate, ca să vadă, cât de mult e uzurat poporul nostru și în privința aceasta de unii indivizi, cari — spre rușinea noastră trebuie s'o mărturisim — în cele mai multe cazuri aparțin neamului nostru, ba sînt chiar fii ai poporului nostru.

Proprietarul sau arîndașul, care are lipsă de brațe muncitoare se adresează în această afacere la agenții concesionați din țară, de cari poți afla în fiecare orașel câte mai mulți. După ce s'a stabilit între ei numărul muncitorilor de care are lipsă și cât plătește fiecărui muncitor pentru o lună de lucru, agentul respectiv se pune acuma la cale cu primarii și secretarii comunali, căroră li plătește înderegulă câte 1—2 florini de fiecare cap. Astfel fiind acești doi factori interesați, prin fel de fel de smomeli, juruinți, ba chiar și amenințări, știu ei să determineze pre sute de locuitori din comuna lor să se angajeze la cutare boer pentru una sau două luni.

Odată ce și-au asigurat ei un număr oarecare de muncitori, e citat agentul respectiv să vină în în comună spre a face contractele necesare. Fără întârziere agentul se și prezintă și cu ajutorul acelor doi funcționari și-a plășilor sau juraților, oamenii sermani sînt adunați în cirduri la primăria comu-

nală sau mai adeseori la cîrșma satului, unde se începe acuma negoțul cel mai nerușinat cu ființe omenești.

Cu toate că proprietarii și arîndașii din România pentru fiecare cap plătesc afară de întreținerea întreagă și chiar și de o parte din recoaltă, câte 36—40 cor. lunar, muncitorii sînt angajați aici numai cu câte 16—20 cor. lunar, ear cu restul se împărțesc cei ce fac negoțul.

Pecînd primarul și secretarul primesc numai 2—4 cor. agentului îi rămîne cite cel puțin 20 cor. de la fiecare cap, căci el doar s'a angajat față de moșierii din România, ca acesta să-i plătească cite 40 cor. de lucrător, și el are să-i furnizeze atîtea și atîtea sute de lucrători.

După informățiunile ce le-am primit dela autoritățile competente, numărul lucrătorilor, cari trec dela noi în fiecare an la România, se urcă pînă la 20.000.

Calculînd acuma că dela fiecare cap agentul are un ciștig de 20 cor. **venitul acestora ajunge anual la suma de 400.000 cor. ear venitul primarilor și al secretarilor comunali se urcă la 40.000 pînă la 80.000 coroane.**

Aceste sume atît de considerabile sînt luate de pe pielea bietului țaran de niște oameni fără suflet. Pentru a ciștiga citeva coroane primarul se face sluga agenților jido-vești, **căroră li ajută să ciștige, fără muncă, fără sudoare, fără bătae de cap maică o jumătate de milion de coroane.**

În întreaga țară avem vr'o 20 de agenți de felul acesta; va să

zică fiecare din ei are un venit anual de aproape 20.000 coroane, venit pe care nici cel mai înalt funcționar nu-l are. Ți se strînge inima de durere, cînd gîndești că, pecînd țaranul nostru e muncit și schinguit ca dobitoacele, acel ce l-a trimis la muncă, bagă în buzunar o avere întreagă, pe care a ciștigat-o în decurs de citeva săptămîni.

Și mai mult trebuie să te doară inima, cînd stai și gîndești, că chiar corp din corpul nostru, sînge din sîngele nostru dă mîna de ajutor, că acești agenți străini de legea și de neamul nostru, să trăiască mai bine decît boierii și să riză de prostia țaranului nostru.

Dacă ar vedea primarul satului ce fel de traiu duce agentul, care i-a dat un bacșiș și dacă ar vedea cum muncește de greu bietul țaran, pe care l-a vîndut pentru o vară întreagă, și cum este el tractat mai rău decît dobitocul și cum sermanul își blastămă cîasul, în care a primit din mîna agentului acele citeva coroane, sigur că ar fi prins de căință pentru cele ce le-a făcut și și-ar pune de gînd să nu mai deie mîna de ajutor la astfel de blăstămății.

Din nefericire însă nimene nu se mai interesează de cele, ce au să urmeze acestor neguțătorii, ei mai virtos atît primarele cit și secretarul așteaptă earna, ca din nou să mai poată pune mîna, fără multă muncă, pe citeva parale.

Tîrgul acesta făcut de agenții concesionați e demult cunoscut în întreaga țară; și în loc ca el să fi fost împiedecat, a fost sprijinit chiar

și de unii funcționari de ai guvernului cari, neavînd nici un interes pentru binele poporului nostru, au lăsat acestor agenți mîna liberă, ba chiar li-au dat și concursul lor, determinăți fiind la aceasta de ei prin fel de fel de motive.

Avem în privința asta și o legislație; dar ea e numai pe hîrtie căci dacă s'ar aplica ordinațiunile existente cu severitate, acești agenți și-ar pierde veniturile lor colosale.

Și întru asigurarea acestor venituri și pentru viitor, ei sînt gata să aducă jertfe de mii de coroane corumpînd pe cei, ce ar vroi să li facă greutăți.

Luînd în considerațiune uzurarea, ce se se face cu brațele muncitoare ale poporului nostru de acești agenți și corupțiunea, ce se propaga în țară de ei, comitetul țării, într'un moment de inspirație, pe care încă nu ni-o putem explica, fiind deprinși să întîlnim la fiecare paș tot isprăvi de ale acestui for, ce stau intereselor populațiunii noastre diametral opuse, a înființat un birou al țării pentru mijlocirea de muncitori și servitori în țară și străinătate.

Acest birou este chemat să pună odată pentru totdeauna capăt uzurării, ce se face cu brațele muncitorilor noștri și bacșișurilor, ce le primesc organele comunale, precum și machinațiunilor, ce le știe țese elica de vampiri al poporului nostru, agenții concesionați. Întru cît acest birou e în stare să aducă o schimbare în aceste referinți triste, vom discuta în un număr viitor.

Va urma.

FOIȚA.

Palmaciul.

Primăvara îi în dric,
Dar' nu-i a noastră primăvară,
Numai cucul venetic
Are rost în astă țară.
Din arat în sămănat,
Din grăpat în secerat
Numai trudă și oftat;
Par' că nu-i lucru curat!
Pentru noi nu crește floare
Nici în arșița de soare
Nici în codru la recoare —
Totu-i muncă și sudoare.
Nici cui plinge, nici cui spune,
Plînsul arde-i-ar tăciune.
Nici cui spune, nici cui plînge
Nici cu ce nevoia-ți stînge —

Primăvara îi în dric,
Dar' nu-i a noastră primăvară
Numai cucul venetic
Are rost în astă țară . . .
Sever Beuca Costineanu.

P A C E.

Cu nimb de văpae, sub bolți de senin,
Răsar fășii negre pe zare;
Sosește prin aer un freamăt străin,
Și-a munților coamă tresare.
Grăbite, sub streșini pletoase pătrund
A codrului stoluri drumete,
Și tainic arinii își tremur pe prund
Podoaba cununilor crește.
O clipă, și razele soarelui pier
Sub norii fugarnici pe creste,
Și fulgerul scrie cu flacări pe cer
Ne 'nvinsa furtunii poveste.

Mesteacăni fragezi, mănunchiuri se
[string,
Și ulmii cei tari se 'ncovoae,
Și fagi decînd lumea, năprasnic se frîng
Și urlă sub valuri de ploae.

Coboară 'ntuneric pe văile-adînci,
De tunet se clatină zarea,
Piraele gilgie 'n scorburi de stînci,
Și codrul vuește ca marea.
Răpiți de pe culme, convoiuri întregi,
Se luptă 'n cumplita vultoare
Cu-aripele frînte-ai văzduhului regi
Și cad în adînc de pripoare.
Pe vîrfuri, molizii de trăsnet s' aprind;
Și cer și pămînt e tot una;
Ca 'n visuri de groază, se zbate cîntînd
Pe strune de paltini furtuna . . .
De vrei să 'nvingi dorul, iubito, să-l
[duci

Departa, pe-a norilor puncte,
Cînd apele 's negre, și plîng la răscruci,
Cînd șueră bradul în munte.
(Conv. lit.) G. Tutoveanu.

Disiluzie.

De-un clipit din ochi-ți negri
Mi-am legat noian de vise;
Din a lor vrăjită noapte
Ziua viețe-mi se deschise.
Din surisurile tale,
Cu cari inimile vatemii,
Mi-am urzit în ceasuri negre
Haine albe pentru patemi.
Ear' din palidați credință,
Care mi-ai șoptit-o 'n taină,
Mi-ai țesut ca Dianeira
O inveninată haină . . .

A Lian.

Perfidie nemaipomenită.

Ca să înțeleagă și cetitorii noștri, cari nu citesc fițuica democratică „Voința Poporului“ pînă unde merge perfidia democratică, reproducem cîțiva articoli din „Voința Poporului“, cari se ocupă cu biserica noastră și cu persoana Inalt prea sfinției Sale Mitropolitului Dr. Vladimir de Repta. Iată cum gîndeau domnii Onciu, Florea Lupu et consortes pînă nu demult despre slujbașii bisericești și despre Inalt Preasfinția Sa — și cum gîndesc ei acuma.

1907.

„Voința poporului“ Nr. 34 din 14 Iulie și Nr. 36 din 28 Iulie:

„Biciuirea păcatelor preoților jidoviți și a indolenței păgubitoare a mitropolitului Repta e atît de ușoară, încît fiecare gimnaziast o poate scoate bine la capăt.

Lipsește numai încă, ca să ocupe scaunul metropolitan Salomon Rudich din Rădăuț, Toscu Procopovici să se numească vicar de scaun și atunci edificiul »naționalistic« e complet.

Ba chiar un »total bancrot« pentru biserica noastră îl prevăd slugile jidovești dela »A. N.« dacă fondul ar depune banii săi la banca țării.

Da un bancrot total l'a suferit deja conzistoriul nostru, care s'a arătat în toate situațiunile bisericeii noastre incapabil de cîrmă. Un vechiu proverb zice: »Peștele dela cap se'mpute«. Aceasta e și părerea noastră. Dacă mitropolitul Repta ar fi un bărbat la loc, conștiuit și pătruns de misiunea sa, el nici odată n'ar fi suferit ca preoții propinator-ești să nimicească raza stăpînirii preutești prin o alianță trădătoare de neam cu jidanii. În cler nu există disciplină de un ban. Fîștecare îmblă după capul său. Preoții destoinici sînt gonîți, lingăii jidoviți rădicați la ranguri și parochii grase.

Nouă nu ni trebuie mila nimăruia, nici cea a mitropolitului Repta cu atît mai puțin a scribentului său personal Tanasă Gherman. Adevărul îl vom spune totdeauna fără încunjur. Thate numai respect nu poate aștepta conzistoriul dela oameni cinstiți și conștiincioși.

În timpul mai nou cantorii sînt tratați de preoții propinator-ești ca niște sclavi.

Și dacă conzistorul și preoții propinator-ești comit volnicii față de cantorii, unde e mitropolitul, ca să pună frîu acestor apucături? Nu-i vorba, Mitropolitul Repta e un bărbat cinstit și urcat, dar slab și absolut neorientat în afacerile diecezane. În cea mai bună credință lasă să meargă de rîpă diecea.

Da, cantorii de norma lui Chiraș din Botușona, acest soi de cantorii sînt puși drăguți ai puternicilor dela conzistor. Știe mitropolitul Repta cite i s'a reproșat lui Chiraș?

O, lui Chiraș conzistorul nu-i va face nemiță. Mai știi păcatele, de nu'l vor face încă protopopă?

Trist și dureros e a ne tîngui în cuvinte așa de aspre asupra stărilor diecezane, dar n'avem încotro pentrucă cuțitul a ajuns la os.

Nici odată încă n'a aflat aux pîngerile țărănilor la conzistor, deci nu ne rămîne alta decît luptă și eavăși luptă.

Ce folos avem noi de planuri mari pe hîrtie, cînd bordeele noastre se năruie, cînd credința ni stăbește pe zi ce merge, pentrucă preoții chemați a ni lumina, numai ne întuneacă, în loc să ne cultive inima, ei mai mult ne sălbătăcesc prin apucăturile lor drăcești și neomeneste? Buba neagră din cauza căreia se petrec azi atîta fapte scandaloase, cade fără îndoială în sarcina Consistorului, care prin orînduirile sale nu urmărește în fruntea locului binele bisericeii, ci mai virtos face o politică personală. La ocuparea parohiilor nu se dă condus de norma dreptății, ci pentru fiecare caz are alte norme. Deaceea parohiile nu le conferă după măsura muncii prinicioase, nici după dibăcia și inteligența competenților, ci spre a-și face lucru ușor și a servi principiului ruginit, celor mai bătrîni. Nu întrebă, dacă referințele locale reclamă un bărbat de muncă de tactică de bunăvoință, ci pune după părerea subiectivă tocmai la locurile cele mai perezitate pre cei mai mari nepu-tincioși și nătărăi, cari în vreme scurtă sub pretext prost, că vroiesc a îndrepta parohia, se n'țelege în prîvința venitului, ei mai mult o revoaltă și religios-moral o pustiesc. Deasemene creaturi, cari sînt cu sutele, șicanează operatorii lor, li amăresc zilele, la toată ocazia se

răsbună asupra parohienilor ca în anul acesta din cauza alegerilor.

În loc să reglementeze pre parohii vinovați, conzistorul în slăbiciunea sa intelectual-morală canonește pre cooperatorii nerinovați, cari pe lîngă învățatori sînt unicii prieteni ai poporului. Eată ce model de morală creștină arată Consistoriul! Plîngerile poporenilor așteaptă cu anii pînă parohal e provocat să-și deie samă, eară în cele mai multe cazuri o face acesta abia în urma jurnalelor, cari trîmbiță faptele scandaloase și cer în ton categoric sanarea radicală.

Pînă cînd vom mai răbda atîta disordină scandaloasă, pînă cînd vom înghiți acele noduri grețoase, cari pe fiecare om cu rațiune limpede și cu un simț creștinesc trebuie să-l învâluie pînă la abominare? Pînă cînd vom da ca niște istravnice vădăni înteresel noastre sufletești pradă la o clică familiară, care numai cu uneltiri egoiste înseamnă calea neagră a faptelor sale desgustătoare?

Pînă cînd vom răbda, să ne apase jugul tiraniei, pînă cînd ne vom lăsa bagatelizați? Cînd e vorba să apărăm pre capul bisericeii contra năvălirilor ucraine, sărim cu toții, eară cînd venim cu durerile noastre ușile sînt încuiate. Eată eară model de morală!

Biserica fiind menită pentru înteresel sufletești ale poporului, ea este moștenirea sa, odorul său cel mai prețuit. Deaceea poporul este dator în acele timpuri de atîta cumpănă nemorală să sară toți ca un bărbat în picioare, spre a-i aduce remedură în agonia morții. Voi cîțiva puțini preoți eșiți din sinul poporului calect în picioare, cari ați păstrat în ciuda spiritului fanariot și bizantinist o conștiință curată, voi puțini a căror suflet mai simte pentru bietul popor, numai voi sinteți nădejdea noastră.*

1908.

„V. P.“ Nr. 15 din 12 April

»Ori ce se v'ar zice, una ni se pare a fi fără îndoială, că Bucovina n'a avut și nici nu va avea un Metropolit mai integru, de caracter model, cu simțeminte nobile, de blîndeală advărat creștinească, plin de aspirațiuni ideale și independent de ori-ce influență laterală. Independența sa în gîndiri și porniri a lovit în multe părți, dar' așa-i bărbatul întreg și deci trebuie să contăm cu individualitatea sa. El e însă cel mai vrednic reprezentant ce l'a avut biserica ortodoxă în Bucovina. De aceea toată lumea ortodoxă e cuprînsă de mare mirare și nedumerire, că capul nostru bisericesc e trecut cu vederea, ba putem chiar zice afrontat de cătră forurile înalte. Pentru ce această tratare, pentru ce afrontarea întregului popor ortodox din Bucovina? Căci afrontul făcut Mitropolitului Dr. Repta se resfrînge asupra întregului popor ortodox și poporul resimțeste cu amar aceste nedreptăți.

Mitropolitul Dr. Repta a fost deja cu anii înainte Metropolit în scaun, a condus dieceza cu prudență exemplară, pe cînd d-nii Bleyleben și George Wassilko, erau departe încă de pozițiunile lor de astăzi. Domnii Bleyleben și Wassilko sînt numiți consilieri intimi, cu toate că administrația țării tocmai sub regimul lor a devenit cea mai decăzută. Repta, un Metropolit model a fost trecut cu vederea! Dece? Pentru ce?

În gazetele vieneze cetim numirea de consilieri intimi a episcopului din St Pölten Dr. Ressler și a vicarului metropolitan Dr. Marschall. Mitropolitul Repta e trecut cu vederea, pentru ce? Un răspuns la aceasta întrebare așteaptă întreg norodul ortodox. E o batjocură ne mai pomenită, că clubul român tolerează aceste stări de lucruri fără să miște măcar un deget.*

Ședința familiară a „Academiei ortodoxe“.

»Academia ortodoxă« a procurat prin ședința familiară din 12 April a. c. inteligenței romine, care a participat într'un număr considerabil de mare la aceasta ședință momente de adevărată distragere sufletească. Această ședință merită după prestațiunile membrilor acestei societăți alt epitet, nu modestul »familiar«. Zealoasa conduceră a societății a documentat

și de astădată, că sub pavaza ei sînt ocrotiți nu numai pionirii credinței drept-măritoare, ci și pionirii adevăratei arte naționale. Pot veni orice torente, orice vifore din afară asupra acestui focar, la razele cărui se încălzește un neam întreg nu cred, că vor fi în stare să-l stingă, căci sfinite sînt armele, cari-l scutesc.

Corul acestei societăți, condus de distoinicu tînăr Victor Berar, a deschis ședința familiară prin cîntecul »Diviza societății. A urmat discursul prezidentului

a d-lui Arsinte Fărtăș, un tînăr demn de toată stima, în care-i personifică modestia. D-Sa a schițat în cuvinte de tot frumoase scopul societății. Bineventînd în fine oaspeții, a trecut la desvoltarea bogatului program al ședinței.

Corul a executat cu o măiestrie rară cîntecel: „Ursita mea“, de Stefanescu, „Hai în horă“ de Dima, „Doina din Bihor“ de Mureșan și cîntecul Dorobanților de Dimitriu. Intre aceste a cetit talentatul tînăr N. Cotos o conferință

despre Satira a I-a a lui Eminescu. Nu află cuvinte de laudă destul de potrivite pentru acest elaborat atît de excelent. Din punct de vedere filozofic ni-a desfășurat dl Cotos în cuvinte alese vederile pesimistului poet. Rugăm pe calea aceasta pe dl Cotos, ca să publice excelentul elaborat, care numai cînte poate să-i aducă. A mai declamat dl Olvian cav. de Sorocean, din poeziile G. Coșbuc: El. Zorab, Eroul dela Königgrätz și Minciuna creștinilor. Dl So-

rocean dispune de-un talent declamatoric Păcat, că nu-l putem auzi mai des.

Aceste sînt părțile din programul ședinței familiare a »Academiei ortodoxe«. Ar fi bine, ca aceasta societate, care dispune de-atîtea talente, să ne onoreze mai des cu astfel de ședinți, cari sînt de-o valoare neprețuită pentru cei dori-tori de artă.

Ultima șezătoare literară a »Junimii«.

Societatea academică »Junimea«, în frunte cu destonul ei președinte dl E. Cornean și-a împlinit și anul acesta în decursul postului mare o datorință sfîntă față de inteligența romînă din Cernăuț prin aranjarea de șezători literare. Dl Cornean și-a dat silința cea mai mare, ca aceste șezători să reușească cit se poate de bine și nu i-a fost năzuința zădarnică. Șezătoarea din Duminica trecută a fost una din cele mai succese.

Dl Cîndea a cetit o conferință despre Sandu-Aldea, d-șoara Țurcan a cîntat împreună cu dl A. Litviniuc, fiind acompa-niați pe clar de dl Barbu Grigoriuța, două cîntece, a cetit dl Ioan Cocirla Leandru poezii originale și a mai cîntat un cvartet compus din frații Săhlean, unul flaută, altul violină, M. Totoescu, Cello și dl Barbu Grigoriuța, clar. Aplauzele furtunoase, cari au urmat după orice parte a programului, au fost o mulțumită destul de frumoasă din partea oaspeților pentru munca celor, ce-au contribuit la splendida reușită morală a șezătorii.

Cu aceasta s'a încheiat, din cauza feriilor paștelor, ciclul șezătorilor literare din postul acesta. Neșterse vor remînea însă în inimile oaspeților clipele plăcute cari li le-au procurat domnișoara Vica Țurcan prin conferința despre poetul Anghel, dl Vasile Greciuc prin conferința despre Caragiale, dl Ioan Cocirla-Leandru prin poeziile sale originale, dl Cîndea prin conferința despre Sandu-Aldea și dl D. Ieșan prin conferința despre Bratescu-Voienești. Asemenea neșterse vor remînea momentele, cari li-au procurat oaspeților dl Ioan Broșu, ca declamator, d-șoara Vica Țurcan, d-nii A. Litviniuc, Aurel și Leca Morar, Săhlean și M. Totoescu ca cîntăreți.

Ne-ar bucura mult dacă și-ar prourma societatea »Junimea« șezătorile aceste și după paști, în carnaval. Prin aceasta ar avea inteligența noastră ocazie să cunoască din conferințe pe autorii noștri cei mai valoroși, cari sînt atît de puțin cetiți la noi, ear societății i-ar fi posibil, ca să scoată în relief toate talentele, de care dispune.

Intre evoluție și disoluție.

(Urmare).

Căci orice ar susținea scolastica juridică a revoluțiunii franceze, care a zăpăcit mințile lumii de azi, de fapt Statul e suveranitatea, singura suveranitate, singura pavază a dreptului. Pentru că numai într-o formă de stat se poate închipui un drept, numai într-o formă de stat o națiune poate trăi. Că o mulțime de drepturi se crează dela sine, din relațiunile dintre oameni, de obiceiuri etc., este perfect adevărat. Dar relațiunile din cari să nasc obiceiuri, și obiceiuri, din cari să rezulte drepturi consvetudinare, »cutumiere« etc., nu pot să existe decît în ordinea de stat. Numai el le face

posibile, numai el le recunoaște cînd tacid, cînd în formă codificată. Dela existența lui atîrnă însăși viața sau moartea unei națiuni.

Orice fel de pretențiuni sau revendicări ar avea un partid sau o națiune, ele nu se pot nici măcar discuta dar nici realiza, decît într'un stat — ori care ar fi el — și prin el. Dacă d. p. două sau mai multe națiuni trăiesc în acelaș stat și nu se înțeleg, lupta lor poate desființa acel stat, dar numai ca aceste națiuni să trăiască apoi într'un alt stat sau alte state, independent de vechiul stat. În nici un caz ele, în afară de o formă de stat oarecare, nu ar mai pute trăi. Pentru că din moment, ce încetează statul însuș, oricare ar fi el, și oricum ar fi organizat, din moment, ce nu mai există autoritatea unui guvern, a justiției, a poliției, a armatei etc. — trebuie să înceapă lupta ilegală pe toată linia, măcelul între om și om, anarhia cea mai cumplită, pînă la exterminar. Adevăr elementar, la mintea fiecărui om!

Și totuși sînt astăzi zeci de milioane de oameni, cari »fac politică« surpînd temeliile tuturor statelor, ale statului însuși. Și intru ei mii și mii de oameni cu pretenții de »cultură«, cu pretenții de »reformatori«, de oratori și gazetari! Și toți aceștia vorbesc și scriu, scriu și scriu fanatic, »luminînd« opiniunea publică! Și pe zi ce merge numărul lor crește și de »lumina« lor cea vie tot mai multă lume își pierde vederea.

Iată dar, că orice fel de politică ai face, tu nu o poți face, decît avînd totdeauna în vedere, în prima linie și mai presus de toate, menținerea și consolidarea statului și deci a națiunii tale. Aceasta este prima condițiune și sine qua non a oricărei politici. Toate aspirațiunile tale omenești, liberale sau conservatoare, sînt legitime, cită vreme sînt compatibile cu existența statului însuș. Cînd însă tu nici nu admîți măcar ființa, nici necesitatea statului însuși, sau cînd imbli să'l înlocuești cu o »formă socială« ce n'a existat nici odată și nu există nicăeri pn lume, — cu toată »erudiția« efitină a celor ce vorbesc de comunismul din trecut și resturile lui în prezent, — cu o »formă socială« pe care nici tu însuși și nimeni dintre cei de o seamă cu tine nu o poate măcar plămui în planuri concrete, — atunci toate aceste agitații nu mai însemnează politică, ci adevărate crime contra statului tău, crime contra poporului tău, contra familiei tale și contra personalității tale de om. Tu însu-ți ești liber să te plictisești de viață, să te sinucizi. N'ai însă dreptul să duci de nas milioane de oameni la căsăpie, întregi popoare la sigură pierzare, pentru că în naivitatea lor nu și-au putut da seama de urmările nenorocite ale demagogiei tale! Asta nu mai e politică, ci vandalism modern, »științific« dacă voii și cit poftiți, dar vandalism în toată puterea cuvîntului.

Și este o adevărată rușine pentru orice om cult, care ține la reputația neștirbită a științei, la știința addvărată, că trebuie să asiste, zi de zi, la această profanare și reclama de bilciu, pe care o samă de

specialiști, izolați în vre-o ramură oare-care a științei, dar lipsiți cu desăvîrșire de o cultură științifică coprinzătoare, filozofică, o fac socialismului.

Dar asupra promiscultății dintre această pretinsă »știință« și asemenea demagogie a unor inteligențe cu adevărat mașinale înrr'un secol de mașini — voi reveni mai pe larg în articole speciale.

»Sămănătorul« Nr. 12. 1908. (Va urma).

»APARAREA NAȚIONALĂ« ÎN ȚARA.

Din Suceavă.

Cunoscuții pictori din România, Victor Galin și Ioan Secosanu, sînt de o lună oaspeții noștri. Chiemați au fost ei de »Societatea polonă« spre a le executa la teatrul acestei soc. cortina și decorurile. Străinii au recunoscut meritul acestor doi artiști romîni și noi stăm reci și nemîșcați.

Ca Romîn nu m'a lăsat inima să nu-i vizitez, să nu văd frumoasa concepție a fraților noștri. Am ramas adînc mișcat în fața măreții lucrării. Pe cortină e un subiect alegoric, așternut cu atita măestrie, gruparea figurilor e așa de bine înțeleasă, coloritul așa de cald, așa de plăcut, încît chiar dacă ai fi un profan în artă cu desăvîrșire, te face, să o înțelegi și să stai oare întregi contemplînd'o. Sîntem noi dători ai încurajă și ai sprijini? Se simte nevoia de ai opri la noi pe mai mult timp? Cred, că ori și cine va zice da și eată dece: Se știe că la noi picturile bisericesti sînt o schimosală. Vinovați sîntem tot noi, pentru, că se dau spre zăgrăvire străinilor.

Ca să înlăturăm răul, e o datorie sfîntă a noastră, a da spre executare picturile bisericesti de ori și ce categorice ar fi, acestor doi maeștri romîni, cari știu să și îndeplinească așa de bine menirea lor.

Să ne arătăm deci dară, că știm prețui arta noastră. N. G.

Din Sirete.

Concertul dat de renumitul tenorist din București, dl Gh. Vasiliu, în salonul Manisal în sara de 12 April a avut un succes atît de mare, că pînă astăzi, ciți artiști cîntăreți au fost, nici unul n'a putut să fie, nici să se compare cu tenoristul romîn. Am fost mindri, cînd l'am auzit cîntînd cu vocea sa atît de dulce, mladioasă, puternică și o ușurință în voce, ce la puțini tenori s'a putut auzi. Tenoristul Vasiliu ne-a rădicat neamul și numele de Romîn față de toate popoarele străine, să fim cu toți dar mindri, că un tenorist romîn adevărat, față de toți face fala noastră și a țării romînești. D-sa a cîntat cu atita artă și cu atita foc, că i-a înflăcărât pe toți cari asistau în acea sară; cu deosebire frumoasele și melodioasele doine romînești, precum și patriotica cîntare și înflăcărata muzică din »Noi vrem pămînt« de marile și nemuritorul poet Coșbuc, a rădicat pe toți în picioare, nu numai pe Romîni dar chiar și pe Germani și Evrei ce asistau. Atît de cu inimă a fost cîntată, încît a trebuit, ca să o repețească de 3 ori. I s'au făcut mari manifestății din partea publicului. Si.

Știri locale și din țară.

Denumiri. Ministrul de instrucție l-a înaintat pe dl vicesecretar Teofil Gramatovici la rangul de secretar în ministerul de instrucție. — Ministrul de agricultură a denumit pe inspectorul veterinar dl Nicolai Lucescu ca referent la

guvernul țării din Cernăuț. — Ministrul de justiție a denumit pe dl Eugen Halip, ascultant la trbunalul din Cernăuț, ca adiunct pe lingă tribunalul din Vascăuț. — Dl Vasile Pop, teolog abs. a fost în 5 April sfințit în preot și în 12 April a fost sfințit dl Mihai Russu, teol. abs., în diacon. Transmitem tuturor felicitări sincere.

Muzica bisericească. Reuniunea de cîntare »Ciprian Porumbescu« din Suceava va executa în Duminica Floriilor o liturgie mixtă de Eusebie Mandicevski în biserica Sfîntului Dimitrie și aceeași liturgie în ziua învierii în biserica Mirăuților.

Omorirea contelui Potocki. Duminică în 12 April la doue oare d. a. a fost guvernatorul Galiției din Liiov, contele Potocki, pe cînd primea în audiență, impușcat de un student rutean cu numele Miroslav Syczinski. Acesta își ceruse intrare la guvernator sub pretest, că voiește să-i solicite sprijinul în ajungerea unei suplenturi, că el era student în filosofie. Întrînd în odaia contelui a descărcat cinci focuri de revolver asupra lui. Cauza atentatului se referă la luptele politice dintre Polonii și Rutenii din Galiția. Ueigașul a fost imediat dat pe mina poliției, unde a și mărturisit, că cauze politice l'a împins la acest fapt, care l'a întreprins din voie liberă fără știrea nimerui. La oarele 3 și 15 minute contele a încetat din viață, după ce a fost împurtășit cu sîntele taine.

Concert. Renumitul tenorist Gh. Vasiliu din București a dat la 12 Aprilie în Sirete un concert bine reușit în toată privința. Reușia și mai bine, dacă nu greșia adresa și se îndrepta cătră capul Siretului Oreste Druzanski, care-i făcu reproșuri: »Nu știi, că dacă vii la Sirete, ai să te adresezi cătră cap? Au mai fost pe aici astă toamnă doi cîntăreți și le-am vindut bilete de 200 cor. — Erau cei doi pungăși. — Dacă vei ave deficit, n'a fi vina mea! Eu nu voi fi, că m'ai ignorat, și apelul d-tale trebuie să-l privesc de ofenză«. Bietul cîntăreț, neunoscînd referințele triste de aice, s'a fost adresat cătră parolul local și nu cătră cap. — Decînd ii coada cap?

Secția muzicală a societății meseriașilor romîni din Cernăuț și suburbii își reîncepe repetițiile sale Duminică la 19 April (Duminica Floriilor), în școala poporală din trada Palatului țării (Landhausgase) la oarele 3 după amiază. Onorații cîntăreți, atît damele cit și domni, cari sînt înscriși deja, cit și alți cîntăreți noi, sînt rugați ca să participe la repetiția amintită, deoarece aici se vor fixa oarele de repetiție și se vor lua și multe alte decisiuni referitoare la corul nostru.

O vizită a studenților din România la Viena. Colonia romînă si studenții romîni din Viena se pregătesc să facă o primire strălucită studenților din București, cari vor face o excursiune la Viena. La serbările, ce se vor da în cinstea acestora, comitetul organizator a invitat și pe primarul Vienei, precum și pe studenții diferitelor naționalități, cari urmează cursurile universitare la Viena. Se zice, că studenții italieni au refuzat invitarea din pricina prezenței lui Lueger, a cărui atitudine în chestia universității italiene i-a supărat mult.

Pentru primirea studenților din România, cari vin să viziteze Viena cu prilejul jubileului, a fost ales un comitet compus din generalul Lupu, consilierul de curte Morariu, medicul Dr. Lazăr Popovici, arhitectul Cezar Popovici Mihai Popovici, Reuss și Dr. Cioban.

Note de vînzare. În prăvălia romînească se află de vîndut douzeci de exemplare din compoziția d-lui Vasiliu »Noi vrem pămînt«, întocmită pentru patru voci și piano.

Știri din lume.

Secțiunile Camerei Romîne au admis proiectul de lege asupra trusturilor, deus de dl ministru de justiție Toma Stelian.

Prigonirea tricolorului. Părintele Ioan Popovici din Bîrsa a fost pedepsit de protopretura din Boroșineu la 5 zile închisoare și 100 cor. amendă, pentru că

pe ornatele bisericesti ale copiilor au descoperit jandarmii citeva cusuturi in tricolorul nostru. Contra acestei sentințe s'a înaintat recurs.

Bandele grecești din Macedonia. Din Constantinopol se anunță, că pe cind agitațiunile bandelor bulgare în vilaetul Monastir sînt în descreștere, se constată o mare animație în bandele grecești, cari au primit în ultimul timp mari întăriri din Grecia. Centrele bandelor grecești sînt în împrejurime de Grevana, Laszona Florina și chiar lingă Monastir unde, după depeșele consulare dela 4 Aprilie st. n. mai mulți comitagi greci au fost făcuți prinsonieri sau omoriți de către trupele turcești.

Arestarea unui înalt demnitar turc. Din Constantinopol, se anunță că șeful poliției secrete, Şemi-bey, a fost arestat. El a arestat doi ruși, cari se păru suspecti. S'a adevărit însă, că aceștia erau doi prinți. Ambasadorul rus a cerut satisfacție, în urma căruia fapt s'a decis arestarea lui Sami-bey.

Prăbușirea unor case. Din Londra se anunță, că Luni dimineață s'au prăbușit mai multe case în cartierul Chattus. Au fost acoperiți sub dărîmături 60 de oameni. Mulți din ei au fost omoriți.

Intimplarea mîntuiește viața unui om. În Konstanjeve un petrar era ocupat într-o mină adîncă de piatră. La un moment dat, auzi el cum mirie un cine. Curios să vadă ce e, ieși petrarul din mină. Bietului cine i se prinsese piciorul într-o cursă de fier pusă anume pentru fiare sălbatice. Se înțelege, că el scăpă pe bietul animal, dar se mîntui și el de un și mai mare pericol. În absența lui se rupse o stîncă, rostogolindu-se chiar pe locul, unde lucrase el și de sigur acest bolovan l-ar fi strivit pe bietul om, de nu ieșea să scape cinele din cursă.

Moartea unui vîntor de lupi. Bătrînul Dumitru Costan era cunoscut în întreg districtul Bistriței ca vîntor de lupi. În toată primăvara, în decurs de 30 de ani, pornea de-acasă spre văile munților, căuta vizuniile lupilor, scotea puii de lupi din ele și-i ucidea. După 30 de ani de vîntoare tot a căzut jertfă lupilor. În zilele trecute l'au sfășiat în munți lupii. La el s'a aflat un notiț, în care era scris, că a omorit în 30 ani 285 lupi.

Lipsă de lucru în America. După știri sosite din Newyork, în toate Statele-Unite muncitorii fără lucru, sevrîșesc excese în fiecare zi. Astfel, Miercuri, a fost în Filadelfia o încăierare singeroasă, stîrnită de muncitorii fără ocupație. Iată ce s'a petrecut: Un antreprenor anunțase, că are nevoie de cîțiva muncitori zidari la construcția operii din acel oras. Numai decît s'au prezintat la șantier vr'o 3000 de muncitori fără lucru. Inghesuiala devenea din ce în ce mai mare, din pricină, că fiecare voia să ajungă în rîndurile din față, spre a căpăta ei de

lucru. Nu trecu mult și oameni începură să se certe. Cearta degeneră repede în încăierări violente. Oamenii începură să lupte cu bastoanele și cu cuțitele. Pentru a se pune capăt încăierării, a trebuit să intervină poliția călăreață. Din cauza turburărilor neconținute, datorite lipsei de lucru, șeful poliției, generalul Vingham, a cerut guvernului un credit de 100000 dolari pentru crearea unui corp special de detectivi.

Măcelul din Armenia. Din Van (Armenia) se anunță, că liniștea nu este încă restabilită, din cauză că provocatorii ultimului măcel au ramas nepedepsiți. Consulul englez și consulul rus dau ca provocatori ai măcelului pe președintele curții de apel din Van, pe ofițeri de jandarmi Ahmed-bey și Hussein-effendi și alte personalități importante. După aceste știri numărul victimelor e cu mult mai mare decît s'a spus pînă acuma: Au fost 60 armeni morți și 50 răniți. Știrea că a fost trimis la Van batalionul 15 de curzi a produs o iritație și mai mare, lumea fiind convinsă că curzii nu vor face decît să agreveze situația.

La temniță. Părintele Filip Dicolin din Micăsasa (comit. Timavei), cu fiul d-sale, care de prezent urmează cursul de medicină la universitatea din Viena, a fost invitat pe 2 Aprilie să-și înceapă pedeapsa la temnița din Docio-Sin-Mărtin. Atît părintele Docolin, cit și fiul său, dl Iuniu Brut Docolin au fost pedepsiți cu închisoare de cite 5 zile și 100 coroane amendă pentru că la adunarea comitetului parochial, ținută în scopul protestării în potriwa legii lui Apponyi, s'ar fi primit o rezoluțiune, care a scos din fire autoritățile.

Conspirațiile teroriste din Rusia. Cu privire la conspirațiile teroriste descoperite zilele trecute, se anunță următoarele noi detalii: Se confirmă că în conspirații au fost implicați și mai mulți militari, între cari ofițeri superiori și ofițeri din gardă. Astfel un ofițer de gardă, care se temea să nu fie arestat, s'a sinucis. La teroristii arestați s'a găsit o listă de persoane, pe cari urma să le asasineze. Intre persoanele condamnate la moarte se găsesc marii duci, miniștri, guvernatori ge nerali etc. Conspirația a fost descoperită de către un agent secret, care a reușit să se introducă într-o sală, unde se ținea o ședință a unui grup terorist. În ultimele trei zile au fost arestate mai bine de 300 de persoane. Palatul marelui duce Nicolae este puzit de mari forțe militare.

Legi promulgate. S'au promulgat prin »Monitorul Oficial« al Romîniei: legea pentru reorganizarea comunelor rurale, aceea pentru reorganizarea jandarmăriei rurale și legea pentru înființarea unei direcțiuni a poliției generale a statului.

Bibliografie.

A apărut:

„Viața romînească“ cu următorul cuprins: M. Sadoveanu: Dudaia Margareta. — E. Lovinescu: Contesa de Noailles ca prozatoare. — D. D. Pătrășcanu: O audiență la ministru de războiu. — Ion Drăgănescu: Versuri. — Izabela Sadoveanu-Evan: Symbolismul — Ioan I. Mironescu: Furtună Veteranul. — Elena Farago: Ispita (versuri). — Pompiliu Eliade: Richard Wagner. — Radu Rosetti: Povestea țigăncei. — Dr. Petru Began: Fotografia colorilor. — Al. Tzigaru-Samurcaș: Cronica artistică (din operele sculptorului Fr. Stork cu 5 ilustrații). — Dr. D. Călugăranu: Cronica Științifică (Alcoolul este aliment ori otravă?) — C. Stere: Cronica internă (Latifundiile și progresul economic). — I. G. Duca: Cronica externă (Situația în Anglia). — A. Mirea: Cronica veselă (Caleidoscop), George Ranetti: (Fărîmături) — G. Bucovineanu: Viața Romînească în Bucovina (Un nou curent politic). — P. Nicanos & Co.: Miscellanea. — Recenzii, revista revistelor, varietăți, mișcarea intelectuală în străinătate și bibliografie.

»Răvașul« Nrii. 5 și 6, revistă culturală ilustrată, cu următorul cuprins: I. Agibirceanu: Ceasuri de dimineață — Ioan Roșioru: Liniște. — M. N.: Urme istorice din (1758—1760). N. Iorga: Documente contemporane. — I. E. Oltean: Zile de durere. — I. Isaie: Filimon Gornicul. — Nic. O. Brinzeu: Religie și știință. — Al. Voina: Inmormîntarea Domnului. Adunarea reun. sodalilor rom. din Cluj. — Dr. E. Daianu: Un moli-tevnic cavaleresc pentru Romîni. — Crestături, cronica, cărți, reviste și ziare.

Concurs

pentru primirea în școala teritorială i. r. de cadeți din Viena.

Cu începutul anului 1908/9 (21 Septembrie) se vor primi în școala teritorială de cadeți 100 de aspiranți.

Condițiunile primirii sînt următoarele:

1. Cetățenii regatelor și țărilor supuse coroanei austriece.
2. Aptitudine corporală.
3. O viață cu o conduită corespunzătoare buneicuvîinți.
4. Anii să ajungă minimul și maximul prescriș.

5. Studiile necesare.

Cei ce reflectează la acest concurs să se adreseze foiei noastre și li se vor da detaliurile necesare.

Poșta Redacției.

Dlui A, în C. V'am trimis cele dorite și sîntem curiosi, de ce nu căpătăm nici un răspuns. În caz, că nu ni trimeteți o deslușire în privința obiecțiunii noastre, vom fi neceșitați să întreprindem pașii necesari, cari vor fi numai în dauna D-voastre. Salutare.

Redacția și administrația ziarului

Cernăuți
strada Stefaniei No. 13.

O gospodărie mare,

de un complex de circa 150 falci cu toate acareturile necesare situată în nemijlocită apropiere de calea ferată, păduri seculare, este

de vînzare

cu condițiuni foarte favorabile, fiind $\frac{1}{4}$ încărcată.

Informațiuni detaliate la redacția foiei noastre.

„MINERVA”

stabiliment de arte grafice și institut de editură

BUCUREȘTI

Bulevardul Academiei 3
Strada Edgar - Quinet 4

cea mai bogată editură în scrieri naționale

Prăvălia B. Baltinester iun., Cernăuț

Fondată la 1873

Strada Enzenberg Nr. 3.

Telefon Nr. 301

Unicul depou de păpucării F. L. Popper, Chrudim; Anton Capek, Viena; de de Alpakka și China: W.

pălării I. Henric Ita, Viena; Iosif Pichler și fi, Graz; pentru argintării Sachmann & Co., Viena.

Aduce respectuos la cunoștință sosirea celor mai noi articoli pentru primăvară:

Pălării pentru domni, băieți și copii. **Cravate** după moda engleză și vieneză. **Mănuși** fabricatele cele mai solide. **Umbrele** Eutocas și pentru ploaie garantate pe un an. **Bastoane**. **Articole pentru călătorie**. **Tășcuțe de mină și gemandane**. **Cergi, oglinzi, perii, pepteni parfumuri și soponuri**. **Confecțiuni pentru copii** de o eleganță rară, **Straițe, jachete și mântăluțe etc. Papuci și**

galoși după fabricatele cele mai solide pentru domni, dame și copii. **Albituri** pentru domni și băieți din zephir curat englezesc și din pique alb. **Gulere, manșete și batiste etc. Colțuni** pentru dame și copii, **ciorapi** pentru domni și băieți. **Confecțiuni pentru domni**: Gulere pentru vreme ploioasă, raglans și gilete de moda.

Cele mai fine parfumuri franzezești și englezești. Perii de cap, straițe și dinți.

Puști de vînzătorie, Tășci, gamase, minecare, scaune purtărețe, munițiuni etc. etc.